

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Literárny čin roka 2020: Preklad a slovenské vydanie Strateného raja

Jedno z najvýznamnejších diel svetovej literatúry sa po vyše 350 rokoch dočkalo slovenského prekladu – vďaka trojročnému úsiliu literárneho vedca, básnika, prekladateľa a prodekanu Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach prof. PhDr. Mariána Andričíka, PhD.

▪ KOŠICE 31. DECEMBRA 2020

Ak by bola na Slovensku vyhlásená anketa *Literárny čin roka 2020*, o víťazstvo v nej by sa isto uchádzal slovenský preklad biblického eposu Johna Milтона **Stratený raj**. Tento anglický barokový klenot a jedno z najvýznamnejších diel svetovej literatúry sa po 350 rokoch dočkalo slovenského prekladu. Postaral sa oň básnik, prekladateľ, literárny vedec, vysokoškolský pedagóg a prodekan **Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach prof. PhDr. Marián Andričík, PhD.** Náročná práca súvisiaca s prebásnením anglického barokového biblického textu mu trvala tri roky. Vychádzal zo znenia druhého vydania diela z roku 1674, ktoré obsahuje 12 kníh a 10 565 veršov. Epos je písaný blankversom – päťstopovým nerýmovaným jambickým veršom –, ktorý je zachovaný aj v slovenskom preklade.

„Epos *Stratený raj* Milton napísal – či skôr nadiktoval – slepý, keďže v roku 1652 úplne prišiel o zrak. Preklad diela vznikol tri roky a vyše pol roka trvala príprava vydania – jej súčasťou okrem samotného eposu je rozsiahly aparát poznámok a vysvetliviek, doslov a kalendárium života a diela Johna Milтона,“ prezradil M. Andričík. Myšlienku preložiť toto dielo v sebe nosil vyše 25 rokov.

„Vlastne od svojich vysokoškolských štúdií, keď som v antikvariáte na Mickiewiczovej ulici v Bratislave získal vzácne vydanie prvého českého prekladu *Strateného raja* od Josefa Jungmanna, presnejšie druhé vydanie jeho prekladu z roku 1848. Už vtedy som si povedal, že by bolo dobré urobiť aj slovenský preklad.“

Dôvodov, prečo prvý slovenský preklad Miltonovho eposu vznikol až po 350 rokoch, môže byť podľa M. Andričíka niekoľko.

„Jednak je to veľmi rozsiahle dielo a jeho preklad si žiada veľa času aj energie, ale dôvodom môže byť aj zložitosť Miltonovho textu. Jeho jazyk je dosť vzdialený od súčasnej angličtiny, a preto prekladať ho je mimoriadne náročné. Treba brať do úvahy aj to, že na Slovensku dlhý čas plnili dôležitú funkciu české preklady tohto diela.“

Stratený raj – v origináli *Paradise Lost* – je rozsiahla epická báseň, ktorá bola prvýkrát knižne vydaná v roku 1667 v Londýne. Dielo bolo v rokoch 1732 až 1900 na zozname kníh, ktoré katolícka cirkev zakázala čítať. Do češtiny bolo preložené dvakrát – v rokoch 1811 (Josef Jungmann) a 1911 (Josef Julius David). Preklad Mariána Andričíka je prvým slovenským prekladom od vzniku tohto diela.

O vydanie historicky prvého slovenského prekladu *Strateného raja* sa postaralo vydavateľstvo Modrý Peter. Vyše 600-stranová kniha v tvrdej väzbe s prebalom vyšla s pôvodnými ilustráciami

William Blakea a v minimalistickej knižnej úprave Jakuba Milčáka. Slávnostné uvedenie knihy sa uskutočnilo 3. marca 2020 v Košiciach, krátko pred prepuknutím prvej vlny pandémie nového koronavírusu.

- SPRACOVAL A MÉDIÁM SPROSTREDKOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach